

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,  
на по године 2 ф., на четврт  
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-  
НИЈУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.  
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт  
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње  
20 фран. у злату, на по године  
10 фран., на четврт год. 5. фран.

## ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштомском  
упутницом непосредно админи-  
страцији „Гл. Црног.“ на Цети-  
ње, или отирањем новца на  
коју траго пошту, а коме је  
наручије, може се презентити  
код г. Петра Рамановића, К. Д.  
агента у Котору, а у Србији код  
г. Мите Старића књижара у Бео-  
граду. Дописи се шаљу уред-  
ништву. Рукописи се не враћају.  
За огласе плаћа се: за сваку  
рич или за број од пет цифра  
по три новчића за први пут,  
а за сваки даљи пут по 2 новч.

## ЗВАНИЧНИ ДИО.

— Њ. В. Господар, благоизволио  
је одликовати г. дра Божа Курајицу,  
управитеља болнице за умоболне у  
Шибенику, III степеном Данилова  
ордена.

## НЕЗВАНИЧНИ ДИО.

## ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Јучор се вјенчала у Дрезде-  
цу Г-ица баронеса Цински, почасна  
дама Њ. В. Књагинје Милице, са  
г. Лермонтопом, секретарем царско-  
руске легације на Цетињу.

## ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 4 фебруара.

Парламентарна битка у вестмин-  
стерском дворцу довршена је побје-  
дом владином. Ми смо у последњем  
броју допијели први дио дебате, али  
је друга њена половина значајнија,  
и ми ћемо у изводу доијети, да се  
упознамо погледима двију великих  
инглеских странака на садашњи  
велики рат у јужној Африци.

Велика либерална странка, коју  
је предводио бесмртни Гладстон, по-  
слије његове смрти остала је обез-  
глављена, али у овој дебати као да  
је опет оживио дух великог њеног  
вође. Првак те странке, и ако не  
још официјални вођа, сир Вилијам  
Харкорт подвргао је оштрој критици  
говоре свију чланова владе. Говор-  
ник је изнио прави узрок садашњег  
рата, а тај је, што се влада одрекла  
политике, која је признавала неза-  
висност Трансвала од 1881 до 1895.  
То је одрицање скупо дошло Ингле-  
ску. Приговара влади саучешће у  
разбојнички покушај Џемсовог Па  
изводи из овога рата поуку, да не  
треба огорчавати изазивањем оне,  
над којима се хоће имати уплива,  
него се вада понашати смотреном  
умјереношћу, која приличи држави  
свјесној своје моћи.

Либералном говорнику устао је  
да одговори сам министар колонија  
Чемберлен, који је до сад ћутао а  
који се уопће сматра главним винов-  
ником овога рата. Он се позивље на  
цео народ, који хоће рат са дивнијем  
пожртвовањем, и „ту предговорник  
долази да прогласи овај рат немо-  
ралијем и неправдијем, и ако нас  
не савјетује, да напемо на кољена,  
то је што не може. А ја тврдим да  
је овај рат законит, потребит и пра-  
ведан. Знам да инострана штампа  
тврди да је наш углед пропао, а ја  
тврдим, да то није истина; ако су  
наши системи показали коју ману,  
ако нам је у дио пало понижење, уз  
ово је наш понос што је наша вој-  
ска прослављена дјелима до сад нечу-  
венијем. Никад прије Инглеска није  
показала такву своју снагу и своје  
јединство. Сада су први пут наше  
колоније захтјевале свој дио дужио-  
сти и одговорности царевине. И у  
овој федерацији наше расе наодимо  
накнаду за ужасе ратне.“ Влада  
признаје погрешке своје и стара се  
да их поправи. Кроз коју неђељу  
биће на бојном пољу 200,000 ингле-  
ске војске, и ако се рат сврши побје-  
доносно, влада ће узети такве мјере,  
да већ Бури неће моћи у срцу

Африке стварати лачко племенске  
мржње и сматрати Инглезо као  
нижу расу.

Сир Х. Кампбел-Банерман, вођ  
опозиције, брани ову од оптужбе,  
да није патриотична. Он хоће да се  
рат настави са свом силом и са поу-  
здањем. Али када се земљиште бри-  
танско ослободи од Бура, и кад се ови  
повуку у своје границе, кад се покаже  
моћ инглеска, онда говорник захтјева  
да се тражи споризум, који неће наме-  
ћати превласти једне расе над другом,  
него који ће обје расе осигурити на миру  
слободне и независне.

Министар Балфур, који у доњој  
кући замјењује министра председ-  
ника, не одишло се на овај захтјев  
вође опозиције, него се ограничава  
на обрану Чемберлена, на којег су  
се сви нападаји обарали, најављују-  
ћи, ако је било погрешака, да је  
цијело министарство одговорно. Али  
се вођи опозиције одишло са влади-  
них столица Асквита: „Цијел, којој  
треба да тежимо, јесте у таквом  
рјешењу питања, да се обојим расама  
обзједи једнаки прили. Рјешавајући  
нечело треба да буде не црвенисти него  
јединствит.“ Па је апеловао на патри-  
отизам лорда Фицмаурица, да по-  
вуче своју исправку, коју је предло-  
жио у адреси на престојни говор.

Иза овога говора, који је учи-  
нио најбољи утисак, препло се на  
гласовање, и предлог лорда Фицмо-  
риса био је одбијен са 352 гласа  
против 139. Доњу кућу састављају  
670 чланова, од којих 329 припа-  
дају конзервативној странци, а 70  
группи либералних унитариста, који  
подржавају садашње конзервативно-  
унитаристичко министарство, тако  
владина већина броји 399 гласова.  
Опозиција се дијели на двије групе:  
либерална броји 189 чланова а ир-  
ландска национална 81, тако опози-  
ција располаже са 270 гласова. Про-  
тив предлога Фицмаурица пало је  
352 гласа конзервативна и унитарис-  
тичка, а 47 чланова владино већи-  
но уздржало се од гласовања. За  
предлог су гласовали само 139 од  
189 либерала. Ирландски заступни-  
ци нијесу хтјели гласовати за пред-  
лог Фицмаурица, јер либерали тако-  
ђер захтјевају продужење рата. Та-  
ко од стране опозиције уздржало се  
142 гласа.

Кад се узме у обзир Асквитов  
говор и овај резултат гласовања, у  
овијем критицијем часовима, које  
преживљује Инглеска, влада не мо-  
же бити сасвијем задовољна. „И.  
Времија“, говорећи и овом владином  
успјеху, приписује га Асквитовом  
говору, који је био „одрицањем про-  
повиједања законитости и неопход-  
ности инглеске превласти у јужној  
Африци, што су до сада понављали  
влада и политички једномисљеници  
г. Чемберлена. Било како било, вла-  
да је побједила. Адресна добата ни-  
је изазвала ни министарску кризу,  
ни распуст парламента, којим је  
пријетио г. Балфур. Сада министар-  
ство може тражити двадесет милиона  
лира стерлинга на продужење рата,  
и доња кућа ће му их одобрити  
безусловно. Потешкоће за мини-  
старство наступиће тек касније. Ако  
са бојница не стигну у најближој  
будућности вјести о потпуном обр-  
ту ратне среће на инглеску страну,  
него напротив ако мјесто тога обр-  
та инглеска публика чује за нове ус-

пјехе Бура, министарство неће моћи  
одољети новијем нападајима са стра-  
не противника његове транзвалске  
политике.“

Обистинило се ово посљедње.  
Генерал Булер, сада главни запо-  
вјешник инглеске војске у Наталу,  
а бивши главни заповједник све  
инглеске војске у јужној Африци,  
у којој дужности га је замијенио  
маршал Роберте, послје два тешка  
пораза на ријеци Тугели, преко које  
је хтио ослободити храбру војску  
генерала Уајта, опсађењу у Леди-  
смиту, покушао је и трећи пут, и  
трећи пут је разбијен и натраг је  
пренао већ историјску ријеку. Овога  
пута опет је покушао, као први пут,  
да продор најпречијем путем у Леди-  
смит; и 5 тек. (по новом каледару)  
под заштитом јаке артиљеријске на-  
тре бригада генерала Лителтона  
пренила је ријеку, и заузела брдо  
између Валеранца и Крајцелова.  
Сљедоћи дан је борба настављена;  
инглеска војска је добила многобројно  
погребљење, али јој је положај био  
све тежи, колико због артиљеријске  
вагве непројателске, толико и због  
жестоких нападаја бурске војске,  
тако да је инглеска војска сјутридан  
морала тражити спаса опет натраг  
преко Тугеле, и то са знатнијем  
губитцима. Наравно, у Јевропи се  
не може ништа знати са бојница,  
што инглеска цензура не пропусти,  
јер је подморска жица из јужне  
Африке од Дурбанца до Адена у  
инглескијем рукама, за то поједино-  
сти ових инглеских пораза не  
можемо ни знати; али гдје се тако  
упорно насрће, и гдје се тако јуначки  
одбијају нападаји, ту се мора и не-  
милице крв лити.

Факт је да стратешки положај  
Инглеза у Наталу с дана на дан  
постаје све грђи; нема наде да ће  
генерал Уајт са опседнутом војском  
сам покушати да разбије опсаду  
непријатељску, већ ако се не ријеша  
да папе часно сабљом у руци, али  
слика скоро десет иљада Инглеза,  
гдје се заробљени воде у Преторију  
мора ужасавати инглеске војсковође,  
као страни сап, који престоји да  
се оствари.

У овом несрећном инглеском  
рату, вели један озбиљни италијан-  
ски лист, „Инглезо мора тјенити  
неспособност Бура у великијем офе-  
нзивнијем операцијама: они се бране  
дивном истрајношћу, кадгод проту-  
падају у битци, али никада не  
гоне даље непријатеља, не траже да  
саберу цио плод својих тактички-  
јих успјеха. И за то Инглеска са-  
купљајући војску и тронећи новац,  
покушавајући час на једној тачки  
час на другој, могла би се надати  
у коначну побједу. Али гордом Ал-  
биону приказује се странило опћег  
устанка Африкандера, осмјеленијих  
успјесима браће Бура, такођер се  
појављује страховита пријетња оз-  
биљнијих заплета у Јевропи и у  
Азији, што јој налаже да похита,  
да побједоносно одлучи крваву борбу  
са југо афричкијем републикама, али  
отворено држимо, да начин дјело-  
вања инглеских генерала није онај  
најеходнији, да се учини брзо и  
добро.“

Др Лејде, дипломатски агент  
транзвалске републике, акредитиран  
код јевропских велесила, који стално

стоји у Брислу, био је у Паризу,  
па се подуже бавио и у Берлину,  
што је у овијем часовима пало у  
очи, али се ништа не зна, за што  
је путовао. Говорило се да ће и у  
Петроград поћи, али се опет повра-  
тио у Брисел. На сваки начин тран-  
звалски дипломат није одио тек тако  
да се пропета.

Поводом персијског зајма, који  
је Русија гарантирала, петроградска  
„Россија“ овако пише о току руски-  
јех односа са Персијом: „Дуго го-  
дина трајала је борба између Ин-  
глеске и Русије за претежнији уплив  
у Персији. Назад десет година Ин-  
глези су стајали у том обаиру много  
боље од нас. Томе је доста допри-  
носио барон Рајтер, који је живио у  
Лондону и неуморном енергијом те-  
жио да отвори Персију инглеском  
капиталу, трговини и подухвима.  
То је било вријеме такозванијех  
„Рајтеровијех концесија“, силом ко-  
јијех је имао готово безгранично  
право експлоатације банкарског, же-  
лезничког и рударског рада у Пер-  
сији, а такођер и богатијех шума.  
Већи дио тих наумовијех послао,  
остао је тек у пројектима; али г.  
1892 пошло му је за руком да реал-  
изира први персијски зајам од пет  
милиона рубаља, који ће се погасити  
кроз четрдесет година а гарантиран  
је царинарским приходима на пер-  
сијском заливу. Тако је на Персију  
била стављена тешка рука инглеског  
финансијског господства. Ко је паж-  
љиво прочитао владино саопштење  
о новом персијском зајму, означио је  
да је гарант царинским приходи-  
ма из каснијих лука, а доходак из  
персијског залива се не спомиње. Али  
је то нов доказ оне смишлености и  
мудре умјерености, којом наша поли-  
тика иде напријед у средњој Азији  
и у Ирану, не чинећи ни један  
ризичан корак, не узимљући незрела  
рјешења. У уговору о новом персиј-  
ском зајму установљено је, да се од  
22½ милиона рубаља прије свега  
постепено исплаћује инглески зајам,  
и тако луке персијског залива осло-  
бођају се од залог Инглезима и  
уопште од сваког иностраног мије-  
шања. Овај мирни и у међународ-  
нијем односима сасвијем коректни  
успјех руске политике има велики  
значај, јер инглески кредитори Пер-  
сије не могу истидати никакво зах-  
тјева односно постепеног погашења  
њиховијех претегања. У исто доба  
он нам знатно крчи пут у Иран.  
Код Инглеза већ је зрела мисао о  
вези по суху између Египта и Ин-  
дије средством жељезнице, која би  
полазећи од Суецког прокопа и пре-  
сјецајући Арабију, заштем мимо ушћа  
Шат-Ел-Араба, пролазила кроз јуж-  
ну Персију и Белуцистан у Индију.  
Овој мисли инглеској сад се стало  
на пут тијем, што су одузете луке  
персијског залива испод инглеске  
контроле. Пошто, осим данашње нове  
комбинације, постоји још и наша  
жељезничка конвенција са Персијом,  
то ће се будуће жељезнице у овој  
држави градити не од запада на  
исток, него са сјеверо-запада к југу  
и југо-истоку, то јест, у правцу,  
који одговара рускијем а не ингле-  
скијем интересима. За инглески пре-  
стиж у Азији наш финансијски спо-  
разум са Персијом тежак је удар,  
и може бити да никад није био



употребљени 22½ милиона рубаља корисније за руско интересе.“

Инострана штампа називаје овај руски финансијски уговор са Персијом великим успјехом Русије на штету Инглеске, али петроградско „Н. Време“ као да се толико не одушевљава тијем успјехом.

## ПАВАО ДЕШАНЕЛ.

Устоличење једног новог члана у француској академији постало је политичким догађајем јевропским. Павле Дешанел, пресједник француске заступничке куће, већ спада међу бесмртнике француске академије. Број бесмртника је одређен, па иако се које мјесто смрћу упражњава, тако га бесмртници попуњавају новијем избором. И овога пута био је изабран човек, коме припада будућност, на упражњено мјесто славног публицисте Ервеа.

Са тијем „човеком будућности“ треба дакле да се мало изближе упознамо. Паришки дописник миланешког листа „Il Corriere della Sera“ овако почиње писати о том догађају: „Узвишење Павла Дешанела на академску бесмртност предвиђало се. У парламентарској гуилотији он је један од мало их, који знају уздржати ведро и достојанствено понашање, те с тога год и очарава као примјер вјештине и снаге. У дворан и љубаван, млади пресједник француске заступничке куће морао је сједети у академији, као што сједи на пресједничкој столици у борбеном дворцу. Било је потребито да овај углађени и укусни писац, овај говорник краснорјечиви и концизни, у исто доба надахнут одушевљењем и уздржан смотрепошћу, нађе мјесто у гласовитом збору, гдје лебди мисао, наука, дух толико славних људи.“ Његова је физиономија симпатична, лице мушко, поглед пун искренности, израз озбиљан. Писао је неколико дјела од „Тонкинског питања“ до „Депентријације“ и „Нове републике“, проучавајући разне проблеме садашњости и будућности, чим је заузео одлично мјесто међу писцима политичким. Такођер је с великим успјехом радио на чисто књижевном пољу, посвећујући се историјским и критичким студијама. „Говорици и државници“, „Слике жена“ и „Књижевне слике“ показују његово истраживање у области историјске критике, психологије и књижевне анализе. У предговору првог од ових дјела каже, у ком га је смислу саставио: „Француске предрасуде, наше постојане обмане, наше непознавање странаца, упропастило нас је.“ И за то млади писац три године проводи на једном немачком универзитету, изучавајући не само књиге, него и народ, друштво, војнике и политичаре немачке. Интерес Француске главна је мисао рада Павла Дешанела. Ово племенито заузимање нагона га да објективно истражује узроке политичке величине Немачке и Инглеске, да отуда изведе опће законе и практичне примјене. Странице посвећене Фридриху II и Бисмарку, Фокеу и Питу, лорду Греју и Гладстону показују фини и оштри смисао његов у историјској критици.

Тако нам представља италијански дописник овог Француза, коме припада бу-

дућност; а сада ћемо по паришком дописнику петроградског листа „Н. Време“, да чујемо његову бесједу у Академији на дан те његове славе.

У великој дворани академије, пуној политичког и књижевног свијета, виде се славни афрички јунак мајор Маршан и генерал Цурлинден; од дипломата руски посланик Княз Урусов, посланик Сједињених Држава, и папски нунције Јоренцели. Долази пресједник републике Лубе, и сједи близу старог оца и матере славјеникова, с којима се љубазно разговара. Долази Дешанел у пратњи двају академика. Дешанел је изгледао потресен. На трибини су директор Сили-Придом, секретар Баусе и А. Гасе. Према трибини сједи бесмртници. Какви изрази мисли и воље у свијем њиховим пртима! Међу њима је Дешанел, који посред дубоке тишине отпочиње своју бесједу, потресенијем гласом, изражавајући благодарност своје оцу Емили, заживотном сенатору и професору књижевности и pjesничтва француског у славном Колежу Француском. Част, коју су сину чинили, он је сводио на главу овога старог републиканца. То је дирнуло присутне и укључило одобравања дуго су се разлијегали. Тада је Дешанел почео говорити по установљеном обичају у славу свога претходника Ервеа. Говорник је био прекрен у одушевљеном оцјењивању Ервеа као журналиста, обдаренога великим политичким талентом, као патриота и доброга Француза, у пркос његовијем конзервативнијем погледима. У живијем, крупнијем сликама, наводећи његове политичке погледе и увијерења, Дешанел је нацртао слику политичких догађаја од друге царевине до смрти свога претходника, који је славно начело народности, начело слободe свију народа да развију по својој вољи своју судбину, прогласио начело јевропске разности, које је Метерник примјењивао послје 1815 са толиким неуспјехом. Дешанел је цитирао ријечи свога претходника, које се односе непосредно на садашњост. Ерве је најмисао г. 1864: „Какав судба чека Французе, када они виде 60 милиона Немца у једној држави, која ће моћи на један миг из Берлина подићи војску од једнога и по милиона!“ Наводећи ове ријечи брижњивим тоном, говорник је изазвао громко одобравање, које је дворану потресало. Тако исто је изазвао бурно одобравање, кад је навео, како је Ерве војску цијенио. Аплаудирали су сви — од пресједника Лубета — цијела дворана. За тијем је говорник прешао на улогу, коју је Ерве играо у остварењу руско-француског савеза, када је он на ту сврху основао лист „Soleil.“ „Овај савез, — рекао је Дешанел — који нам је предао Петар Велики, који су жељеле Екатерина и Јеленсавета, који је Наполеон I закључио у Тилзиту, уз ријечи Александар I: да га Владар нијесу закључили, штају за закључили њихови народи, савез, ком је основ положила рестаурација — Ерве је сматрао као елементар неопходни француској политици.“ Ерве се борио петнаест година за овај савез, па је говорник наставио: „каковом се радости испунише његове груди, кад је Александар III, пруживши свију руку у руску Француску, разријао наша срца, ослабљена послје толико разочарања; када је млади великодушни Цар Никола II, вјеран идеалима свога славнога Оца, на француском броду „Rothau“ изговорио ове ријечи

право и једнакост, које су загрмјеле по свој Јевропи.“ Цио овај дио бесједи прекидало је одушевљено одобравање. Додирнувши политичко убјеђење свога претходника односно унутрашње управе, нови бесмртник блиједијем и озбиљнијем лицем, а дубоко потресенијем гласом, обратио се француском народу овим ријечима: „Французи, хоћемо ли чекати удар грозде, да се сјединимо под нашом заставом! Какву ћемо одговорност на себе узети пред отаџбином и историјом, држећи у рукама сва средства за остварење наше историјске мисли, ако ми наше страсти не обуздамо моралном и социјалном дисциплином, која је потребита исто као војена дисциплина за предстојеће побједе!.. Француска, надахни нас да будемо достојни наших отаца, чувај у твојим рукама свијећајући мач ради заштите твоје чести и живота, јер су они најбоља заштита човјечанства!“ Ове су ријечи говорника учиниле такав утисак на присутне, да је за час владала дубока тишина, па је наступило бурно одобравање. И сам говорник, блјед у лицу, утрљен наслоњом се на столицу непомичан.

За њим је узео ријеч знаменити pjesник С. Придом, и опшгнјем фразама хвалио Ервеа, па је најљаскавије хвалио новог изабраника, као државника беспорочног, чији успјеси на трибини служе на корист отаџбине, са усхићењем је говорио о таленту Дешанела као писца, и о његовијем идеалима и својим, који се слажу.

И тијем се завршила ова знаменита сједница француске Академије, која је учинила дубок утисак у јевропском политичком свијету, тако да је „Келнши Цајтунг“ одмах допјела уводни чланак под насловом „Француски планови“, у ком се Дешанел представља као човјек будућности, који са осталим шовинистима тежи, да разбје тројни савез, да се Русија и Италија приближе Инглеској, и да Француска опет освоји Александрију. Дешанелова бесједа у академији да је нову свијетлост испустила на унутрашњи положај. Олујне облаке на немачком небу да треба пажљивијем оком пратити.

## ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

**Рат и мир.** Писац чувенога дјела о рату, руски државни савијетник Блох, на свом путу из Париза за Петроград разговарао се с једним повинаром, који је тај знаменити разговор објавио. Ево што је у главном г. Блох казао на питања његова сапутника.

— Пораз једне свијетске силе, пораз надмоћна једне дисциплиноване војске у борби са шаком сељака, како тумачите ви то?

— Ја у томе видим прву практичну потврду о преврату, који је модерно ватрено оружје учинило у ратовању. Особинама гађања из модернога оружја учинен је положај у одбрану иза добра закључа несоразмјерно повећанји од полжја нападача. Однос између њих стоји као 8:1. У томе се слажу сви војни стручњаци. Уз то долази, да закључени бранилац може тачније и успјешније употребити своје оружје него ли нападач у наступању. Првом су познате даљине и не губи вријеме, које нападачу треба за наступање. Положај одбранбени толико је повољнији, да сасвим мала чета може сузбити велику

надмоћност. То видимо и при свима опеадама у садашњем рату. У Ледисмиту, Мафекингу и Кимберлију држе се инглеске мањине против буреке надмоћности, док инглеска надмоћност ништа не може против Буре укованих код Магерфонтајна, Стомберга и Коленса. При томе треба имати на уму, да у тим случајевима Инглези нијесу само бројно јачи, него и спремом и дисциплином Буре, који немају никакве војничке организације, који немају ни за артиљерију кадрове, који нијесу знали ни за правилне маневре, учућени су у сваком случају на дефанзиву. Гдје су на то заборавили, као у почетку при напади на Ледисмит, ту су онако исто одесудно одбијени, као и Инглези при њиховом нападу на Магерфонтајн. Отуда се тумачи, што Буре ни онда не полазе у напријед, кад Инглези одбију, па им чак и топове узму.

— По томе сваки напад постаје немогућност, ако се неће узалуд жртвовати живот.

— Постаје немогућност! Немачки генерал Роне вели, да 100 закључених људи могу највише 29 људи изгубити за вријеме док они 235 нападача оборе на даљини од 400 до 600 метара. Француски генерал Ферон и руски генерал Скугаревски израчунали су, да кад нападачи пођу од 800 метара даљине, морају имати 637 људи за сваких 100 људи, на које хоће да нападу. При једнакој бројној снази довољно је пуштити нападаче на 200 метара, па да их све покосе шест метак, који су у магацима.

— Али неће се напасти само пјешадијом, и артиљерија ће радити против непријатељских опкопа.

— С артиљеријом је сасвим особена ствар. Ако је, као што обично увијек бива, артиљерија с обје стране подједнака, онда ће нападачева артиљерија прије бити укучкана; ако је ова јача, онда ће се узајамно ништити. Да би се дјествовало против закључених непријатеља, артиљерија се мора приближити на малу даљину, и онда наступа опасност, да буде покосена послуга и запрема, као што видимо и у садашњем рату.

— Колико мислите, да ће се још моћи држати Ледисмит?

— Како је искључено освајање на јурип, то ће зависити од количине хране и од стања здравља у инглеској посади. Мислим, да Бурма није ни стало много до освојења Ледисмита, јер би имали да чувају и хране још 10.000 људи, а то је за њих врло осјетно. Осим тога, Ледисмит није никаква тврђава, него отворено мјесто, које се шанчевима брани, а шанчеви се — то треба имати на уму — лако подижу на другом неком мјесту. Ако падне Ледисмит, подићи ће се други само с другим именом. Овдје нису у питању, као у другим ратовима, важна утврђена мјеста, чије заузимање може ријешити судбину рата, него је само у питању одржање или рушење непријатељскога заклона. Тако важније утврђених тачака у Трансвалу нема.

— А Преторија?

— При примитивним приликама у Трансвалу ни престоница нема особите важности. Међутим Преторију није лако заузети: добро је утврђена, а то би Инглези увуцко сувише дубоко у унутрашњост, те би им довоз могао бити лако прекинут. Опасници могли би лако постати опседнутим. За

## ЛИСТА К.

### ЉЕКАР

Савјет једног оца своје сину  
од Д-ра П. Манисеице.

Драги сине, волиш ли људску природу тако, да би желно да је проучаваш и да јој ближе приђе, не бојиш ли се од смрада љешева, од изјаве бола и не гадаш ли се од рана и чирева?

Драги сине, није ли ти тешко да никада немаш једног часа сигурне слободe, не гровиш ли се од неблагодарности људске, не гадаш ли се од безобразлука незналица, не бојиш ли се од помисли да одговорност за туђе болове наваљаш на своја леђа?

Драги сине, није ли ти тешко, што те зову само онда кад те требају и што те, уљед одвратности, коју твој позив улива већини, одмах за тим забораве?

Ако на прво питање можеш да одговориш са сигурно „да“ а на остала са сигурно „не“, онда добро, прибери своју одважност и учи медицину.

Као и за пижњера, тако је и за љекара потребна нека са свим особена способност, помоћу које се он може да опире свакој противности и да савлада сваку препреку.

Свакојакo, ако се осјећаш да си позван медицинским занатом да се бавиш, прије но што се будеш одлучно ријешно, гледај да стекнеш пријатељства са једним свеским љекаром и са још једним који у вароши којој врши свој занат са мало успјеха. Ту двојицу питај за савјет.

Наравно да ће ти они изнијети страховиту слику Позива њиховог — карикатуру истине. Одузми од тога колико је потребно па онда сам суди. Твоја младичка уобразиља и твоја љубав к вјештини, којој би желно да се посветиш, насликаће ти са свим другу слику. Метни обје, једну поред друге, па их заједно сматрај у један мах, кроз стереоскоп. Једна једина слика, коју ћеш тада видјети, биће она права коју те мора водити у твој суђењу и у твојој одлуци.

Па шта ће ти та два роба незаробљена у медицину, казати, кад их упиташ?

Они ће ти казати: прије но што је постао љекар, морао је као ђак да учи анатомију на ладном мраморном столу, гдје је пјечени удови трупа утроба љена леже у одвратном изгледу; за тим мора на болесничкој постељи да се занима са клинском, гдје се невоља са болом у жалосном браку сједињују.

Они ће ти казати, да су, оно вријеме и рад онај, који ђака медицинског претварају у доктора медицине најдужи и најтруднији.

Па кад најзад добијеш много жељени диплом и мислиш да си као млади Ескулап стигао у тихо пристаниште, онда се тек појављу високе и опасне степе и гробени, које прије твојој лађици са свију страна.

Сцпла и Хариба младого бродара појављују се у овом облику: Или добијаш одмах твој хљеб, али тврд и горак на селу, или финији али много теже постижан, на бурном и грозничавом бојном пољу какве вароши.

Љекар на селу каже да је слугини слуга и пуки роб. Његов је први господар

и тиранин сеоски кмет, са свима јаничарима општинског одбора, његове господарице и тиранке су супруга кметова и супруге општинских одборника; његови покровитељи су апотекар и отјемнији људи на пољу, као и посљедњи сељак, који, кад претовари етомак са гљивама и кромпиром, има права да га најладније јануарске ноћи дигне из тоглог кревета, или да га на највећој прилици августа мјесеца гони преко пустога поља.

Тај дуги, непрекидан рад дану — казаше ти он — и ружна изненађења ноћу, почињу са првим јануаром а престају уочи Нове године.

Најзад ће ти саопштити, да вјечито мораш спосити понижавања од стране богатих и злоставе од убогих, тако, да посље једне трудне године, пуне тешкога рада, једва да можеш закључит рачун без дугова.

А варошки љекари причаће ти, како су првих година њихове праксе морали јести оно мало насљеђа што су га имали и да нијесу могли зарадити ни хљеба за ручак.

Мало неко знање у болници, за које се добија плата тек пошто се неколико година бадава радило, многе посјете код еродинка, пријатеља и познаника, које се само са једно „хвала“ плаћају, и дуго чекање у дућану апотекара, гдје се сједи нијемо и непомично чекајући на муштерију, као паук у његовој мрежи. За тим зарадиш први динар од неког сумњивог клијента, који те је из нужде позвао; он те слуша са неповјерењем, пошто те наћерао да трчиш са једног краја вароши на други и да потрошиш пола динара на омнибусе и трамваје. За тим долази трудна стаза пуна трња, гдје те мало по мало један муштерија препоручује као повјерљивог и вјешног

љекара; вратар, кога си бесплатно излечио од неке тешке болести, препоручи те топло кућној газдарици, која те најприје проба на кувару и праћу њеној. Па ако ти тако најзад и непадне за руком да у једном крају вароши, упредиш коње скромне и повјерљиве праксе, онда долази какав твој друг, који те, са братском љубави ближњег, у неком несрећном случају обиједи за непознање, или измисли какву клевету, по којој непадан и смијешан и опасан; тако у једном тренутку изгубиш плод твојих многогодишњих трудова.

Он ће ти причати о понашању једног пријатеља, који ти се склања с пута, када те из далека види, за то што ти је дужан за дуго и ерешко лијечење болесника у његовој кући, он ће ти, даље, причати о бестидним и безобразним изискивањима муштерија, судова, владе и у опште свију, који те сматрају као топовску храну, која се смије претурати и ногама газити а да се и не напомене непрекидна опасност од заразних болести, које можеш да прилијепиш и немирно животно, пун бриге без мира и одмора, без сигурних часова за спавање и размишљање.

Драги мој сине, ове слике не показују цијелу истину, већ само један дио њезни, али ти мораш о њима размишљати и мислити их на теразије, на којима ћеш да одмјериш спас и невољу медицине.

Помисли на оно, што је један професор на универзитету у Павији казао својим ђацима, кад се на крају школеке године са њима опростио:

„Помислите, да се у нашем позиву врло рђаво налазе они, који су у посљедњим клупама, па и у маргери није баш тако



тако предузеће треба више војске, него што Инглеска може прикупити.

— Мислите да ће се рат спржити прије него што Инглези продру до Преторије?

— Извјесно! Јер држим за немогућно да се рат наставља дотле, док Инглези, дуготрајним сузбијањем Бура из шанчева у шанчеве и развојом големих војске, не сатру Буру и не допру до Преторије.

— Дакле не вјерујете у одлучне сударе, који би у брзо довршили рат?

— Ни најмање. Модерни рат може се само водити као опасни и опкопни рат, избегавајући отворене нападе и одлучне битке. За то треба врло много времена и зато модерни ратови морају много дуже трајати него доскорашњи, а зато морају бити и крвавији. Одлучних битка нема више. У Африци ниједан судар до сад није био пресудан. То признају и највећи војни ауторитети. Сада пјешадија, која је пола дана издржавала непријатељску ватру, није ни за шта више.

— А ако Инглеска напрегне све своје силе, да дође до побједе и до часна мира?

— То је преко граница могућности. Већ питање о исхрани не допушта Инглезима концентрисање големих војске у онима предјелима, и све што се више од обала удаљује, све теже бива хранење војске. А треба и ово имати на уму: Бури се хвале као добри стрјелци. У војничком смислу то није истина. Бури су добри ловци, али војнички гађати, вибир намишљити, они не умију. Али вјештањем у рату они ће и то научити. И њихова артиљерија све ће боље гађати. Бури ратом постају све бољи војници.

Напољењу г. Блох изјављује наду, да ће побједити здрава памет инглеског народа, те да ће сама Инглеска тражити, да се спор у Африци ријеши путем изборног суда, како је предвиђено конференцијом у Хагу.

## Књижевност, умјетност и просвјета.

(Montenegrina). Задарски „Српски Глас“ пише у уводном чланку:

Ушло је већ у крв душманима српског народа, да сваком zgodном приликом ударају на малену, али јуначку Црну Гору. И најмањи разлог, који би у другијем приликама и у другијем земљама, био непримијењен, примјењује се и износи се на велики бубањ, кад се то само тиче Црне Горе. Па и не би било никаквог зла, кад би се и о томе писао по души и савјести. Ради се сасвијем противно. Измишља се којешта. Најсвјетлије слике застиру се густом помрчином. А све се то ради у славу душмана српског народа.

Српски душмани добро рачунају. Док није створена данашња Србија, Црна Гора била је једина, која је чувала зајевити ковчег српске мисли. Под Орловијем Кршом, на ударцу многијем јакијем вјетро-нима, та искра знала је дуго да се одржи и свијетли у таму, која је владала око ње. Ни највећи ударци азијатске најезде нијесу могли да угуше ону наду, која се гријала на пламену те малене, али моћне искре.

Тешки и напорни били су удари. Било их је и мачем и огњем. Мач и огњ знали су да униште многи драгоцијени живот, који је устајао на одбрану својег ог-

њишта. Гинули су животи, а слава је пробијала вјекове оном сталношћу, којом и истина јури. Кад су мач и огњ уступили своје мјесто новом оружју, писму и живој ријечи, почало се и тијем оружјем ударати на Црну Гору. Писмом и живом ријечју хтјело се уништити оно, што су створили мач и огњ. Кад мач и огњ нијесу могли да угуше вјековну искру слободе, хтјела се писмом и ријечју уништити она нада и онај понос, који се огријаху на тој искри.

Познате су и још су нам у живој памети новинарске и парламентарне хајке, које су се дивале против Црне Горе. Све су оне долазиле са душманске стране са добро срачунатијем смјером. Требало је оцрнити оно, што је вјековима свијетлило. Требало је изнијети Црну Гору у што тамнијој боји.

Најјерва није била достојна ни поштена, и ако врло практична у данашњем избору политичког оружја. Подметало се, што се год могло измислити. Тражила се и стварала се кривица ондје, гдје јој није било и није могло бити мјеста.

Сва та хајка, цијело то подметање са душманске, несрпске стране могло је само помоћи Црној Гори. Упознавала је у правој боји разне сфере, које јој ипак сваком приликом пријатељски пренрћу очи. Могла се још једном увјерити, како је огромна разлика између ријечи и дјела појединијех људи, који дрмљу судбинама разнијех народа. Али је Црну Гору морало тешко заболети, кад је видјела, да се истијем оружјем бори и један мали дин српске науке. Та наука хтјела је, да баци густу копрену на ону малу наду, која је одушевљавала милионе кроз многе и многе године. Каква год била намера такве науке, није била српска ни умјесна.

На другом мјесту овога листа јављамо књигу, чији је дјеломични натпис једнак натпису овога чланка. Та нам је књига и дала повода, да пишемо ове ретке.

Српски историчар Руварац, кад је српски народ прослављао петогодишњицу косовске погибје, кад се сјећао тужног прелаза једног дијела српског народа из Старе Србије у Угарску; кад је Црна Гора славила двестогодишњицу своје династије, — тај српски историчар својим општријем пером устаје против свега тога. Хоће све да поруши, а у накнаду не даје ништа. Својом науком и својим расправљањем, у које је ушао са погрешнијем предубјеђењем, хоће да докаже, како Црна Гора није била увијек независна, него је дуго била потчињена Турцима. Тијем је српски историчар хтио да увриједи највећи српски историјски идејал.

На расправљање Руварево одговорио је Томановић опширно и основано. Побито је сваки разлог историка, који се оснивао на погрешнијем претпоставкама. Уништио је цијелу папирнату зграду, коју је фрушкогорски калуђер био саградио на радости душманима српског народа.

Далеко би нас одвело, кад би смо хтјели и у најкраћем потезима истаћи главније тачке побијања разлога српског историчара. Морали би смо прештампати цијелу књигу, која убија противника својом леденом логицом. Али, знајући добро и ми да одијелимо науку од патристског одушевљења, неће бити на одмет, да овдје наведемо ријечи, које се налазе на крају одговора.

Добар лекар познаје темељно људе, изнутра и споља, и то служи његовом и туђем добру. Он је непријатељ бола, кога свуда лијечи и сузбија и како се срећан осјећа, кад је једну сузу утро а на њено мјесто довео осмијак.

Кад ступа у кућу, гдје има невољника, чекује се са нестрпљењем, прима се са одушевљењем и поштовањем и поздравља са осмијехом и благословом. Ко се пати, његов је пријатељ и брат, његова је породица цијело људство које се пати. Он је прави и најјервији слуга Христов: он се пати за све који пате. Он ради, зноји се и трпи; чак и умире за све оне, који се муче и пате.

Нико није већи од доброг и мудрог лекара, нико није снажнији од њега. Нико га не може замијенити, нико се с њим неједначити. Пред њиме се приклањају у болу све величине, јер ништа не изједначаје људе тако као бол. Миллионар, министар и краљ купају на његова врата са истим нестрпљењем и са истим одушевљењем када их бол спонаде. Други може да даде злато, почаст и уживање, али само он може да да здравља, које је ето пута вредније од злата почаст и љубави.

И милионар, кнез и краљ, поставши под мучама болова сви једнаки, долазе понизно пред лекара и са склопљеним рукама и дрхћућим гласом моле од његове науке да им даде живота, па макар само још један дан или један час живота. У таквом тренутку види лекар све људске слабости, сву његову биједу и савјад пред својим ногама и онда мора осјетити у себи милосерђа и сажаљења, али у исто вријеме и оправдан понос, он, који је удјељивач утјехе, господар над животом и смрћу. Па како не би онда у таквом тренутку забор-

„Дубровник“ пише: Посљедних дана добила смо три добре књиге или ти боље три тобра рада: Јиречекове прилоге дубровачкој књижевности, Томановићев одговор Руварцу на његова Montenegrina и Протићеву учену и родољубну лекцију нашим модерним историчарима. О овим трима радонима требало би по напоје говорити, али нам за сада не остаје простора у листу, да то опширније урадимо. Ова три рада доводимо у везу, јер су индиректна одбрана српског народног бића, на који су и властити синови, једни из хиперзаности а други из подлости, почели дизати руке и рушити. У Јиречековим прилозима између осталог налазимо потврду српског карактера града Дубровника у томе, што је учени писац изнио на свијет писма и опорукa Ђирићем писаних од Дубровчана у XV. и XVI. вијеку. Томановић и Протић читали су Руварцу давно заслужену лекцију. Охоли и обијесни калуђер требало би да се једном остави онаке своје работе, па ако неће или не може другојачије а оно нека удари пером о ледину, и тако ће бити за њ и за српство боље. Увијек обарати и то не увијек добрим већ више пута једностраним аргументима, није ни позив ни задаћа правог истраживаоца историје, какав би Руварац хтио бити.

Удружење југо-словенских радника у Паризу шаље нам следећи извјештај: „Удружење југо-словенских радника у Паризу држало је IV главну скупштину 6 јануара у своме локалу Rue di Rivoli N-ro 1. Пресједавао је скупштини г. Љубомир Станковић, ћурчија. Присутних чланова било је 35. Послије извјешта старог одбора приступило се бирању новог одбора, и буду изабрати: за секретара г. Лазар Минић, кројач; за благајника г. Ђока Констатиновић, столар; за књижишара г. Исидор Чулајевић, ћурчија; а за одборнике г. Иван Тољан обућар и г. Владимир Шапченић, леџер. Удружење је истом приликом изјавило свима пријатељима своју најискренију благодарност како уредништвима, која нам шаљу бесплатно своје листове, а тако исто онима, који су нам у књигама а и новчану помоћ учинили. Удружење умољва сву браћу Југословене да нас и у будуће помогну. За удружење: секретар Лазар Минић, кројач.“

## ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 4 фебруара.

(Из Бајица) нам јављају, да је 31 јануара држан у цркви Св. Јована годишњи парастос блаженопочивше Велике Војвођи Стани, на ком је присуствовала свијта покојничина и дјаци основне школе са својим учитељем.

(Из болнице) Царско-руски министар г. Губастов и г. пуковник Сумароков са г. Мјуловим, који је и секретар руског Црвеног Крста, походили су нашу болницу, и поклонили су јој нове вунене покриваче за постеље болесника, на ком лијепом дару управа болнице изражава своју топлу благодарност.

— Пишу нам из Пипера:

Један у своје доба чувени јунак, Мујо (Богданов) Шабанов Ђурашевић с

Копиља из Пипера умро је ових дана у 84 години свога живота.

Још из ране младости четујући по Лукавци и око Жупе никшићке, тако задаје страх својим непријатељима, да су се бојали и од његовог имена, јер је био као што вели народна цјесма „што не лети стићи га неможе, а што не лети утећи му не може.“ Ево једног истинитог примјера о његовој брани. Пошто су Пипери ишћерали никшићке Турке с Лукавце, једног љета дође Мујага Мушовић са 30 никшићких Турака на састанак с Пиперима, на Вилину-главицу у Баре-Лукавци. А од Пипера пошао је био кап. Мило Николић Пулевић, са 30 чобана пиперских. На станку увате вјеру да буде мир тога љета. Испред кретања рече Мујага Мушовић капетану Милу Н. Пулевићу: „Сад кап. идем задовољан, кад учинимо мир да ти љетос моји грађани не прте с ато-вима по Лукавци чобане и планинке.“ Кап. Пулевић му одговори: „Ви сте Мујага и пређе имали те кљусине, па сте грдни побјегли с Лукавце и острају оставили овим истим чобанима пиперским. С њима ти фале нема, пошто пиперски који драго момак може лако твога коњаника и стићи и претећи; а ако не вјерујеш ти изабрај једнога од ових твојих 30 грађана, који има најбољега коња, а ја ћу једнога среда од ових момака пиперских па ако твоје коњанику дадне крочити, на дар ти ове двије мале пушке.“ Турчин лако на оружје никне једноме од грађана: „Јаши момче зекана, па засрами то чобанче.“ Турчин појаше зекана, а кап. Мило Пулевић, рече Мују Шабанову Ђурашевићу: „Ајде га Мујо претеци.“ Мујо скочи и рече Турчину: „Вјеж Турчине и пуштићу 20 кор. па до 200 корака, ако ми утечеш и ја ћу теби дат ово моје оружје што сам га скоро с непријатеља скинуо.“ Турчин узмучи коња, па га пусти баром Лукавци-ком, а Мујо потрчи за њим и пређе 200 корака претече га и уфати коња за узду. Турци кад виђоше, појаше своје коње па окренуше пут Никшића — ни „забогом.“ А Турчин стане викат Мују: „Пушти ми коња влаше!“ — „Непуштајем Турчине док ми не даш то твоје оружје, јер да те нијесам стигао ја ти би дао ово моје;“ и стане га обртат око себе с коњем да га обори и да му скине оружје. Но кап. Мило Пулевић рече му: „Пушти га Мујо; на вјеру су ни дошли; не иде да се пофали кадуну како је трку добио.“ — И послје тога Турци никад више Лукавцу.

Мујо гдје је год био на загоп на непријатеља, вада износио први ногу. Овога посљедњег рата, кад је била битка на касабу Невесинку, покојном Мују не сметају 60 и више година на први сиче непријатељску главу: а на Вучи-до посје-као је 2 непријатељске главе.

Покојни Мујо својом хитрином и прегалачким духом добија глас и уплив код свију главара пиперских, што се видјело при његовом спроводу, који су увеличали његови другови с којима је војевао те га горко оплакују и моле Бога да му даде у рају насеље. Амин.

(Вријеме.) Послије толиког јужног, кишљивог времена, од јучер је окренуо сјевер; тако велике студени нијесмо имали ове зиме; снјега је падало по доста у неколико пута, али га је одма јужина тамила. Војати се да при крају зиме не платимо.

Као што је људски организам најсавршенија од познатих машина, тако је исто он мање испитан. Стотине и хиљаде тајни чекају проналазача, стотине и хиљаде непознатих земаља чекају на свога Колумба.

Колико још органа, чије радње ми не познајемо, колико радњи, чији механизам не разумијемо, колико неизлечивих болести чекају свога откривача.

Лекар може да спасе живот дјетету, које још није рођено, он је у стању да једно слабо болешљиво дјете претвори у човјека са дугим вијеком; он може удаљеника у живот да поврати, или да заустави крв, што јури из жила и пријети да са собом и живот однесе; он може гуравог да исправи, може мутавом језик да поврати, снјепоме да учини да прогледа божију свијетлост и да поврати још скупштиничку свијетлост ума ономе, који ју је изгубио. Он је у стању да ронац самртника претвори у блажени осмијех срећног човјека, може гњев и љутину да унутка и да задржи руку самоубице; он може да продужи живот човјека и да цијелом народу повиси вијек за милионе часова. Лекар може једну смртнојену бару да претвори у богату живу, са шпартанским купатилем избора у браку и хигијеном може да удвоји број становника и да поправи будућност једне расе.

То и још много што шта доброг и узвишеног може лекар да учини. На зар да пије поносан са овом снагом својом, зар да се не радује што влада толиким силама.

Али, драги сине, сјети се ријечи онога професора из Павије. Кад постанеш лекар, немој сиједати у партер, а још мање у галерију.

„Нар. Здравље.“

добро. Чините дакле све могуће, да доспирете у ложе првога и другога реда, јер тек тамо може се подијети да се живи.“

Но тај професор, који је у осталом разумно да на вријеме досије до првих мјеста, много је прећерао у овој напомени својим ђацима. Има доста свеских лекара а доста их има и у варошима, који срећно живе, и ако нијесу славни људи. Њих сви поштују и воле, умјерено су имућни и они су задовољни са том имућношћу. Неблагодарност они брзо забораве, док се пријатељских признања увијек сјећају. Они гјеше болесника добром људи, воде радни живот, имају увијек извртан апетит и добро спавају; они се смију ситним увредама и знају све шта се у околини догађа, имају обзира епраз људских слабости, јер их добро познају и воле људе, јер код већине добро превлађује над злим. А прије свега имају себи тврдо убјеђење да су корисни, да врше своју дужност и да спадају у најбоље грађане. Они лијече често своје болеснике, а кад их не могу излечити, тјеше их и храбре и утољају болове њихове. Никада они без користи не прелазе прага какве колибе или палате. А који други човјек може то исто о себи казати?

Ти, сине мој, ако си изабрао лекарски позив, без сумње ћеш се смјестити у ложама првог или другог реда, као што је онај професор сајетовао својим ђацима, и онда ћеш се не само добро, него наредно, осјећати.

Добар лекар је један од најсрећнијих људи на свијету. Он „познаје добро и зло“ као што вели Гете у Фаусту. Он познаје зло, да би га сузбијао и добро, да га сваком подари.



(Из главног одбора за подизање дома умоболнијех.)

Представник Јерусалимског Патријарха у Москви, Н. В. Госп. Архиепископ Неаполски Арсеније, послао је фор. — 249-54.

Госп. начелник Јановског Уједа Јубанске губерније (2 рубље) фиор. — 240.

Г. Пристав Порховског уреда фор. 1-20.

Управленије Пјатигорског одјела Тверске области (4 рубље) фиор. — — — 4-80.

Госп. Остробовски, Ујездни исправник фиор. — — — — — 26 40.

Госп. Бакмутски Ујездни исправник фиор. — — — — — 85 20.

Госп. Новогрудски Ујездни исправник Минске губерније фор. — — — — 8 40.

Управленије Наљичскога округа Тверске области, фор. — — — — — 3.

Г. Главни Управитељ К. Ц. пошта и телеграфа са г. чиновницима Управе, Цешинске поште и телеграфа — мјесто надгробног вијенца покојном Душану Б. Грубачићу — приложили су за покој његове млађане племените душе 15 фиорина на подизање Дома умоболнијех. те су се тијем достојно одужили сјени врлог прерано преминулог покојника и дали су поздраве достојни примјер како се задужбеном задужбенику гради.

(Наставак приложника из округа Ричеков.)

Преко г. Митра С. Вукчевића, писара Министарства Правде, приложили су:

|                                                      | фор. и. |
|------------------------------------------------------|---------|
| Подкомандир Преле Ан. Кажих                          | 6 —     |
| Поп Стеван Кажих                                     | 6 —     |
| Поп Томо                                             | 5 —     |
| Официр Илија Јов. Ђуришић                            | 3 —     |
| Јоко Ст.                                             | 7 —     |
| Барјактар Никола П. Раичковић                        | 3 —     |
| Митар Т. Ђуришић, управитељ војне радионице на Ободу | 5 —     |
| Саво Лукин Раичковић                                 | 3 —     |
| Петар Ник. Маровић                                   | 2 —     |
| Милош "                                              | 2 —     |
| Илија Муш. Кажих                                     | 1 —     |
| Перо Рад.                                            | 1 —     |
| Никола Ив. Ђуришић                                   | 3 —     |
| Михо Пет.                                            | 3 —     |
| Пејаш Сп. Раичковић                                  | 3 —     |
| Стеван М.                                            | 3 —     |
| Јоко Пеј.                                            | 3 —     |
| Ладо М.                                              | 3 —     |
| Пејо Ст.                                             | 3 —     |
| Милош Б.                                             | 2 —     |
| Филип Лаз.                                           | 2 —     |
| Лука Спас.                                           | 1 —     |
| Нико Јов. Ђуришић                                    | 2 —     |
| Лука Ил.                                             | 3 —     |
| Илија Јов.                                           | 1 50    |
| Ристо Мил.                                           | 1 —     |
| Саво "                                               | 2 —     |
| Радоје Фил.                                          | 1 —     |
| Саво Ђур. Раичковић, трубач                          | 1 —     |
| Перо Ан. Ђуришић                                     | 2 —     |
| Нико Ст.                                             | 2 —     |
| Гитоје Ст.                                           | 1 —     |
| Ђуро Ан.                                             | — 60    |
| Перо Мар.                                            | 1 —     |
| Стеван Мар.                                          | 1 —     |
| Рудо Ст.                                             | 1 —     |
| Марко Лукин Раичковић                                | 1 —     |
| Стеван Ник. Ђуришић                                  | 1 —     |
| Ристо Фил. Раичковић                                 | 1 —     |
| Саво "                                               | 1 —     |
| Марко Радојев                                        | 1 —     |
| Петар Радојев                                        | 1 —     |
| Стеван Кончић Церчић                                 | 2 —     |
| Марко Илић                                           | — 50    |
| Саво Иванов                                          | 3 —     |
| Лука Иванов                                          | 2 —     |
| Маркиша Петров                                       | 1 —     |
| Милош Николин                                        | 1 —     |
| Поп Ђукан                                            | 2 —     |
| Никола Живаљев                                       | 1 —     |
| Радоје Перов                                         | 1 —     |
| Јоко Ђуранов                                         | 1 —     |
| Бошко Јовов                                          | 1 —     |
| Петар Гаврилов                                       | 1 —     |
| Јоко Перов                                           | 1 —     |
| Никола Перов                                         | — 50    |
| Стево Јазањев                                        | 1 —     |
| Шаја Стевов                                          | 1 —     |
| Живко Филипов                                        | 2 —     |
| Божо "                                               | 1 —     |
| Перо Завишин                                         | 1 —     |
| Мићо Јовов                                           | 1 —     |
| Илија Радов                                          | — 50    |
| Крето "                                              | — 50    |
| Ристо Станков                                        | 1 —     |
| Официр Ристо Ив. Ђуришић                             | 3 —     |
| Барјактар Богдан Пет. Кажих                          | 3 —     |
| Гл. кмет Јошо Ср. Бојанић                            | 3 —     |
| Филип К. Кажих                                       | 3 —     |
| Богдан Ил. Ђуришић                                   | 2 —     |
| Мићо П.                                              | 2 —     |
| Вуко Ж. Ковачевић                                    | 1 —     |
| Божо Пер. Ђуришић                                    | 1 —     |
| Зекко В. Ковачевић                                   | 1 —     |
| Мићо В.                                              | 1 —     |
| Павић М.                                             | 1 —     |
| Саво Фил.                                            | 1 50    |
| Спасоје С. Бојанић                                   | 1 —     |

|                        |      |
|------------------------|------|
| Иваш Лук. Ђуришић      | 1 —  |
| Марко Л.               | 1 —  |
| Саво Мар. Кажих        | 1 50 |
| Ђуро                   | — 50 |
| Вукале Б. Ђуришић      | 3 —  |
| Саво Ник.              | 1 —  |
| Богдан Мир.            | 1 —  |
| Филип Ил. Кажих        | 1 —  |
| Саво Стев. Стој. Кажих | 2 —  |
| Лазар Ст. Ковачевић    | 1 —  |
| Перо Мал.              | — 50 |
| Бошко Лукин Кажих      | 1 —  |
| Бошко Ив. Ђуришић      | 1 —  |
| Томаш Ђур. Бојанић     | 2 —  |
| Павић "                | 2 —  |
| Ђукан "                | 1 —  |
| Марко Јан.             | 1 —  |
| Ристо Ив.              | 1 —  |
| Васо Ив.               | — 50 |
| Иве Вук.               | 5 —  |
| Зекко Ан.              | 2 —  |
| Илија Муш.             | 2 —  |
| Филип Мар.             | 2 —  |
| Петар Муј.             | 2 —  |
| Милош Рист. Кажих      | 2 —  |
| Михајле Мар.           | 1 —  |
| Саво Ник.              | — 50 |
| Филип Сав. Ђуришић     | 1 —  |
| Павић "                | 1 —  |
| Лазо Стој. Бојанић     | 1 —  |
| Илија Пеш. Ђуришић     | — 50 |
| Машо Ст.               | 1 —  |
| Радоје Јан.            | 1 —  |
| Спасоје Сав.           | 1 —  |
| Бојо Илић, трговац     | 1 —  |
| Миљан Бог. Ковачевић   | 1 —  |
| Милош Лук.             | — 50 |

Свега: фиор. 591-04

Од прије: ф. 14870 22, ока ж. 9208, бр. 15.  
Укупно: ф. 15461-26, ока ж. 9208, бр. 15, кил. уља 43, ока сира 1.

(Наставиће се.)

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БЕРЛИН, 30 јануара. — Рајхстаг је упутио пројект флоте буџетном одбору.

БЕЧ, 31 јануара. — Пруски Принц Хајнрих на повратку из Кјалотчао стигао је у Беч и био дочекаан на колодвору Царем, арцидукама и војничким почастима. Послије поздравља најсрдачнијих понао је у Хофбург као гост Царев.

БЕЧ, 1 фебруара — Рајхсрат је сазвао 22/2. У двору је био велики објед у част пруског Принца Хајнриха, па је принц отпутовао у Берлин.

БЕРЛИН, 2 фебруара. — Приспико је Принц Хајнрих, дочекав Царем, уз одушевљене овације публике.

Англо-бурски рат.

ЛОНДОН, 30 јануара. — „Рајтер“ добива из Спрингфилда: Пошто је Булер константирао да инглеске трупе не могу даље без великих жртава људи, наредио је у сриједу вечер да се трупе повуку преко Тугеле. „Рајтер“ добива са Модери вера: Удружене силе Магдоналда и Бабингтона повратиле су се у Модеривер. И ако њихов план због земљишних потешкоћа није био извршен, ипак њихов поход био је у сваком обзиру успјешан, јер је непријатељ био одбијен и принуђен да се повуче. (Ово је непознато: да се непријатељ одбије и принуди на повлачење, и у исто доба испред непријатеља одбијеног повлачити се патраг! У. „Г. Ц.“) Листови доносе из Снеарманкампа: Булерове трупе опет се налазе на југу Тугеле, али само иригоријом. (?) Повлачење значи само промјена тактике, која се потреба увидјела покретима авангарде. Све ратне силе опет ће брзо на ново отпочети операције. Инглески губитци су мали.

МОДЕРИВЕР, 31 јануара. — Маршал Роберте посетио је стан војске Магдоналда, кој је честитао чврсто држање војске у последној битци. Јутрос инглеска артиљерија бомбардира непријатеља, који готово и не одговара. Држи се да су повукли топове.

ЛОНДОН, 31 јан. — По листовима држи се да ће Жубер са једном

колоном од 6000 момака ударити на Булерову војску с бока. Инглески губитци износе у све 200 рањенијех. Код Колесберга Бури теже да прекину комуникацију генерала Френча.

БЕРЛИН, 1 феб. — Листови доносе из Лондона вијест, да је офензива Жуберова изазвала страх у Дурбану и Претеријамбургу. Булер је у поштом повлачењу на Ескорт. У Ледисмиту недостаје хране. Оисједнута војска деморализирана није већ способна да се ошере.

ЛОНДОН, 1 феб. — У горњој кући Ландови је саопштио, да се у држави налази још милиције и добровољаца да се састави 130,000 војске као резерва за нова евентуална појачања у јужној Африци. Влада намјерава саставити 12 нових батаљона пифантерије, 7 горских батерија и 36 пољских. Такођер намјерава умножити коњицу и женијске трупе. А још није вријеме говорити о принудном купљењу војника. „Рајтер“ доноси из Ренсбурга, да је непријатељ околно двије патроле, већином Аустралијанаца, од којих је већина рањена а 12 заробљено.

РЕНСБУРГ, 2 феб. — Инглеске силе код Слингерфонтеца биле су принуђене да се повуку у Ренсберг, пошто је непријатељ пријетио источном боку.

ЛОНДОН, 2 феб. — По званичном саопштењу, Булерови губитци од 5 до 7/2 износе: 26 мртвих, 324 рањена. „Дејлмал“ доноси из Ренсбурга, да је повлачење инглеско теже него што се мисли. Била је озбиљна бишка са великијем губитцима с обје стране. Сумња се дали ће Инглези моћи уздржати Ренсбрг. (Ова вијест тумачи нам оно повлачење испред непријатеља разбијеног! У. „Г. Ц.“)

БЕЧ, 3 феб. — Услед прекида телеграфске линије са Лондоном и Паризом нема вијести са бојнога поља.

БЕЧ, 4 феб. — Прекид телеграфске комуникације са Лондоном траје, услед тога нема никаквих вијести са бојнога поља. (Телеграфска подморска жица од Дурбана у Аден у инглеским је рукама. У. „Г. Ц.“)

ЛОНДОН, 4 феб. — Није објављено никакво званично саопштење о поласку Краљице, ипак се држи да су све приправе учињене (за пут у јужну Француску или Италију,) али ће Краљица остати у Инглеској док дођу повољнији гласови са бојног поља.

ОБЈАВА.

Министарство Финанције даваће со на лиценцију 1. Априла 1900.

Контрат ће се дати ономе који се за најнижу цијену обавезе набављати из импорезства мореке соли, добре врсте, бијеле, прегодишњене, по мостри која се налази у Канцеларији Министарства Финанције, — и предавати је на децимал у државне магацине: Плавница, Ријека, Вир, Бар, Улцић, Његуши, Грахово.

Контрат ће се учинети за петнајест милиона килограма, — (да се предају у течају времена које ће означит при лиценцији Канцеларија Министарства Финанције), — у пет година од прилике.

Министарство тражиће од подузимача 1000 наполеона кауције, у готовом новцу.

Они који би жељели лиценцират, морају се на гореозначени дан пријавити у Канцеларију Министарства Финанције, ће ће се држати лиценција — од 2 до 4 уре по подне; — донијет са собом кауцију и положит је у Министарство најдаље 1-вога Априла 1:00 до подне, иначе неће имати право лиценцират.

Цешинь, 15 Децембра 1899.

Број 1552.

Министарство Финанције.

Објава.

Јово Герун овдашњи трговац родом из села Талекже, округа Тробињског у Херцеговини — умро је у Напуљу (Napoli) у Италији 2 децембра прошле године.

Његова овдашња терзијска радња и имање стоји под руком суда. Услед чега се са овим позивају сви његови повјеритељи, којима пок. Герун дугује, да се са чистима документима пријаве лично или преко пуномоћника, или писмено под писаном суду — најдаље до 15 фебруара тек. године.

Који се пак до одређеног дана не би пријавио, послје губи свако право потраживања. Нека се, такође, пријаве до реченог дана и они, који покојнику дугују — ради уређења — иначе би послје на таког пали трошкови око наплате —; као нека се пријаве истог дана и они, који су давали пок. Геруну на оставку које-какве ствари, или за препродају.

Број 43.

Цешинь, 12 јануара 1900.

У П Р А В А

ОПШТИНЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

Број 8  
134 (4—4)

ЗАХВАЛА.

Приликом смрти нашег непрежаљеног

БУЋА ВУЛЕТИЋА.

ког звјерски Арнаути мучки убили поћу 22 прошлог мјесеца, указато нам је велико саучешће, те овием срдечно захваљујемо:

Браћи Зећанима из свијех мјеста од Дукље до Блата, који Бућа достојно ожалише; свећенику Крсту Поповићу, који језгровитом надгробном бесједом утјеши нас; хвала свијема, који са стране — а највише са Цетиња — писмено и телеграфски изјавише нам саучешће!..

Голубовци, фебруара 1900.

О ж а л о ш њ е н и:

Родитељи: Паво и Миља; браћа: Поп Јако, Илија, барјактар Божо, Јово, Стефо, учитељ Саво и остали Вулећићи.

Број 11  
83 (1—1)